СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 115. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 19 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 115. Jersey City, N. J., Monday, May 19, 1930. THREE CENTS.

АДМІРАЛИ АТАКУЮТЬ ЛОНДОНСЬКИЙ ДОГОВІР

ВАШИНҐТОН. — Заступники адміралів, Марк Л. Бристол, президент Ґенеральної Фльотної Ради, і Гилері Джонс, член американської делеґації до Лондону, критикували дуже гостро лондонський морський договір. Оба вони були тої думки, що Америка потребує кружляків на 10,000 тонах поємности і з 8-цалевими гарматами. Бо тільки з такою фльотою може вона опанувати Пацифік.

Адмірали відповіли за запит сенаторів, що Японія вийшла з того договору сильнішою, ніж була до заключення договору.

ҐВЕЙЛЕН УСТУПАЄ.

ЗВЕРТАВ БІЛЬШУ УВАГУ НА ПАРАДИ Й ОСОБИСТУ РЕКЛЯМУ НІЖ НА САМУ ПОЛІЦІЙНУ РОБОТУ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер уже вернув з Бермуди і як тільки прийшов до бюра, одержав телефонічне повідомлення, що поліційний комішенер Ґвейлен хоче з ним бачитися. Ґвейлен і Вокер говорили яку годину. Ґвейлен заявив кореспондентам, що вони говорили тільки про поліційні справи. Але загально твердять, що між ними мусіла бути мова про уступлення Ґвейлена.

Запитаний про це Вокер, відповів, що він радий би затримати Ґвейлена, але коли Ґвейлен схоче уступити, то він має вже наміченого наступника.

Ґвейлен має уступити у вівторок. Резиґнація його спричинена головно протестами, в яких закидують Ґвейленови, що він не розуміється на поліційнім ділі, та надуживає свого становища до ріжних „шопок" і парад, які тільки викликують замішання.

ДОС ВЕРТАЄ.

ВАШИНҐТОН. — У столиці розійшлася вістка, що з Лондону вертає амбасадор Дос. Одні кажуть, що він має привести для Гувера якісь важні пояснення щодо морського договору, а инші твердять, що Дос не буде далі амбасадором, а поверне до Америки, щоби підготовити виборчу кампанію на 1932 рік.

СУХИЙ КАНДИДАТ З НЮ ДЖЕРЗИ.

НЮ ЙОРК. — Досі кандидують з рамени републиканської партії на сенаторів зі стейту Ню Джерзи два визначні републиканці: бувший сенатор Фрелінґгайзен і амбасадор Моро. Обидва вони станули на мокрій плятформі. А тепер зголосив свою кандидатуру на сенатора третій републиканець, а то конґресмен Френклин В. Форт, сухий, бувший секретар Републиканського Народного Комітету.

Президент Гувер знайшовся в добрім клопоті, бо Фрелінґгайзен був завжди для нього льояльний, Моро є його мужем довіря, а Форт вів виборчу кампанію за Гувера.

БУТЛЕҐЕР, БАНДИТ І ЛЕТУН.

ШИКАҐО. — Поліція вислідила, що Френк Дж. Паркер, котрий вартує яких $5,000,000, є тою самою особою, яка давніше стояла в Шикаґо на чолі злодійської шайки, яка крала автомобілі, а тепер є власником дестилярні в Монтреалю в Канаді, звідки пачкує літаками алькоголь до Злучених Держав.

ПРИКРАШУЮТЬ СТОЛИЦЮ.

ВАШИНҐТОН. — З Вашинґтону хочуть зробити найкращу столицю світа. Департамент скарбу призначив на разі на будову нових будинків $300,000,000.

ФРЕЛІНҐГАЙЗЕН МАЄ ШАНСИ.

НЮАРК. — З огляду на те, що з републиканської партії є аж трох кандидатів на сенаторське крісло, бувший сенатор Фрелінґгайзен має поважні вигляди на виграну. У своїй кампанії поборює він Мора тим, що уважає прогибіційну програму Мора поворотом до салунів. Фрелінґгайзен є рівнож за знесення прогибіції, з тим, щоби самі стейти рішали про ту справу.

40,000 ЛИСТІВ ЖДЕ НА ЦЕПЕЛІНА.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Зприводу того, що надіються незабаром прибуття Цепеліна, який прилетить з Німеччини, нагромаджено тут уже тепер понад 40,000 листів, які мав би перевезти цепелін до Злучених Держав.

РОЗУМНИЙ І ДУМАЮЧИЙ КОМАНДАНТ.

БАЛЬБОА. — Полярний дослідник Бирд сидів собі під пальмами й глядів на воду в Панамськім каналі й на вічно зелені гори та слухав гарних промов, які виголошувано в його честь на обіді, влаштованім президентом републики. Президент Арозмена повитав Бирда як розумного й думаючого команданта. А сам командант не міг надивуватися тому, як це сталося, що він був недавно серед вічних снігів, а тепер знайшовся серед вічної зелені.

НАДУЖИВАЮТЬ ПОЛІТИЧНИХ ВПЛИВІВ.

НЮ ЙОРК. — Ґ. Іліот Кеплен, секретар „Нешенел Сивил Сервис Ріформ Ліґ", твердить, що пожарні і поліційні становища є рівнож політичними становищами. І тих фахів надуживають для політики. Як примір подає він пожарника Боденмаєра, котрий уже від 12 літ не є пожарником, а котрого принято тепер наново на службу на те, щоби його за кілька місяців спенсіонувати, бо він має вже 62 роки.

ЗВОЛІКАЮТЬ З ПЕРЕПИСОМ.

НЮ ЙОРК. — Приходиться карати людей грошевою карою й арештом, щоби змусити їх до виконання цензусового обовязку. Таких випадків щораз більше.

ЗАСУДЖЕНИЙ ЧЛЕН КУ КЛЮКС КЛЕНА ГОЛОДУЄ.

В Гемилтоні, Онт., засуджено члена орґанізації Ку Клюкс Клен, Віліяма А. Філипса, на три місяці тюрми за те, що ходив замаскований підчас демонстрації. Засуджений вважає собі се за таку велику кривду, що зачав голодовий страйк. Він зачав відсиджувати свою кару 23 квітня і від того часу не приймає ніякої їди.

60-ЛІТНІ РОКОВИНИ ЗАСНОВАННЯ МАНІТОБИ.

Провінція Манітоба буде 15 липня святкувати 60-літні роковини свого заснования. Спеціяльне свято відбудеться того дня в Вінніпеґу і в тім святі візьме участь премієр Канади В. Л. Мекензі Кінґ та инші представники домініяльного правительства.

МАНІТОБСЬКЕ ТОВАРИСТВО ТРОСТІСІВ ВИСТУПАЄ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

На своїх річних сходинах манітобське товариство тростісів обговорювало справу поширення большевицької пропаґанди на заході Канади. На сходинах рішено, щоби виконавчий комітет удався в тій справі до міністра справедливости в Оттаві. Рівнож назначено осібний комітет, котрий занявся би збиранням доказів відносно большевицької пропаґанди в Манітобі.

МАҐІСТРАТСЬКИЙ УРЯДОВЕЦЬ — ЗЛОДІЙ.

Повітова команда поліції в Бережанах повідомила прокуратуру окружного суду в Бережанах, що Ян Рембіш, урядовець бережанського маґістрату, украв тисячу золотих на шкоду того міґістрату.

ЗАБОРОНА ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО КОНЦЕРТУ.

Львівське Городське Староство не дозволило кооперативі „Робітничий Театр" у Львові уладити святочний вечір у честь Шевченка в дні 21. квітня ц. р. в салі Реміснничої Палати при Стрілецькій пл. Заборона мотивована оглядами на порядок і публичну безпеку.

КАРНАВАЛ НАЦІЙ В ЕДМОНТОНІ.

В днях 22. і 23. квітня відбувся в Едмонтоні (Альберта) заходом Жіночого Ліберального Клюбу величавий Карнавал Націй. Заступлених було 10 народів, які мали в виставовій галі свої осібні кімнатки. Українську кімнатку прибрала пані Гулейчук при помочі панни Стешин.

Одною з найбільших точок заінтересовання глядачів була збірка чудових українських писанок, які збуджували подив, особливо в Анґлійців. Богато гостей хотіли собі їх купити на памятку. Крім того були в українському відділі всякого рода вишивки і вбрання та великі образи з української історії. Панна Ґеня Стешин, 15-літня учениця анґлійської школи, знаючи дуже добре українську історію, особисто пояснювала її всім цікавим і то в такий інтересний спосіб, що богато з визначніщих Анґлійців, як прим. суддя Примроз і инші, присвятили навіть довший час, щоби з нашою історією познайомитись.

У вівторок вечером виступав з великим успіхом Співацький Кружок Укр. Греко-Катол. Товариства, в якому сольові точки виконували наш тенор п. Стешин і сопран п-ні Прийма. Танки виконали діти з Рідної Школи, під управою п. О. Прийми. Як осібна точка, виступили також з танками сестра і брат, Ольга й Амвросій Головач, та зібрали бурю оплесків від присутніх.

Такі виступи Українців у великій мірі причинюються до популяризування української штуки та артизму.

МАРШАЛОК ДЕМОНСТРАНТІВ СКАЛІЧИВ СОБІ РУКУ.

На 1 травня демонстрували в Вінніпеґу тільки самі комуністи. Инші орґанізації не проявили охоти виступати на той день на улиці міста. Після обчислень брало в демонстрації участь около 2,000 людей. Демонстранти зібралися на Маркет Сквейрі під Сити Голом в 7 годині вечер і звідтам під проводом радного Колісника вирушили на Мейн стр., дальше скрутили на Портедж і дійшовши до стору Годсон Бей, вернули назад тою самою дорогою на Маркет Сквейр. Поліція заборонила комуністам нести чотири знамена, на котрих було написано: „Будемо боронити Совітський Союз своїм життям", „Бороніть Совітський Союз". „Проч з імперіялістичними війнами, проч з приготовлюваннями воен" і „Орґанізуйте незорґанізованих у войовничі юнії".

Велику частину демонстрації становили діти, з яких деякі були вбрані цілком на червоно. Одинокий момент заворушення підчас демонстрації був на розі улиць Портедж і Мейн, коли Абрум Зейліґ, який був маршалком походу, розмахуючи руками і дивлячись назад, зачепив переїзджаючий автомобіль; взлостившись за те на автомобіліста, він вилаяв його „в чужинецькій мові", а відтак вдарив з такою силою по шибі автомобіля, що збив її, однакож рівночасно скалічив собі руку так, що мусів відійти до сусідної аптики, щоби її перевязати.

„ПРЕДСТАВНИКИ ПРОЛЕТАРІЯТУ" ГОСТЮЮТЬ У ФОРТ ҐЕРІ.

Кілька днів гостили в Вінніпеґу представники московського комісаріяту залізниць, розслідуючи, як роблять канадійські залізниці. Совітська Росія, кажуть вони, має перед собою потребу перебудови залізниць, а Канада зі своїм простором може ще найскорше порівнатися з Росією, отже може часом Росія дещо й навчитися від Канади. Російські залізничі представники приїхали до Вінніпеґу з Торонто і, перебуваючи тут, мешкали в однім з найлучших готелів в місті, в Форт Ґері.

Кілька літ тому деякі Українці, приїжджаючи до Вінніпеґу, задержувалися в готели Форт Ґері, або в Роял Александра, то тутешні комуністи підносили страшний ґвалт, що вони так не повинні робити, тобто не повинні ногою ступати там, де богаті люде заїжджають. Тепер у Форт Ґері гостювали „представники пролетаріяту", одначе годі було найти в „У. Р. Вістях" хочби натяк на те, що вони згрішили перед пролетаріятом, тай то ще в таку пору, коли тисячі ходять улицями без роботи.

ДИТИНА ЖИВИЛАСЯ ТРАВОЮ І ВИШНЯМИ 4 ДНІ.

Шістьлітнього хлопця з Реддінґ, Каліф., котрий був пропав без вісти, знайдено в горах по чотирох днях пошукування. Живився він там травою і ріжними вишнями. Виглядав ослаблений і вичерпаний. Хлопець зробив дороги 13 миль і перейшов гору 3,000 стіп високу. Він сказав, що зівсім не боявся, коли побачив, що є згублений. Коли був змучений, то клався спати, а як чувся спрагнений, то їв сніг.

ДЕЛЬФІЙСЬКІ ІГРИЩА В ГРЕЦІЇ.

Дельфійські ігрища оживуть у Греції, завдяки сучасному грецькому поетови Анґельови Сікеліяносови. У звязку з цими ігрищами буде зорґанізована вистава цьогорічного грецького мистецтва. Даватимуть пєсу Айсхиля „Спутаний Прометей".

ПРОГНАННЯ З МІСЬКОЇ РАДИ КОМУНІСТА.

Радного Колісника, комуніста, ухвалила міська рада в Вінніпеґу виключити зі свого засідання в понеділок 28 квітня. Причиною виключення було те, що Колісник говорив про иншого радного, Симпкина, річи, які Симпкин назвав брехнею, і не хотів відкликати того, що сказав. Колісник не може тепер вернути на засідання міської ради, поки не відкличе того, що говорив, і не перепросить публично радного Симпкина.

СПРАВА ВБИВСТВА МОНАСТИРСЬКОГО.

У Ґренд Прерії, Альта., почав суддя Ґалвей передсудові переслухання Н. Монастирського в справі загадочної смерти його батька, котрого забито тому два роки. З зізнань свідків виходить, що причиною вбивства було непорозуміння між батьком і сином із-за дівчини, котра в них служила. Батько хотів з нею оженитися. Дівчина старому відказала. Вона воліла бути жінкою молодого сина, але цей знова її не хотів. Сусіди Монастирського, Павло Подольський і його жінка, твердять, що власне в часі тих непорозумінь старий Монастирський зістав убитий.

В БОЛЬШЕВІЇ СЕЛЯНЕ ХОВАЮТЬ ЗБІЖЖА НА ЦВИНТАРЯХ.

Щоб сховати збіжжа перед большевицькою колективізацією, селяне закопують його на цвинтарях. Тепер, коли потрібно на засів, добувають його. Большевицький рай навчив уже селян ріжних штучок.

БОРОТЬБА З САРАНЧЕЮ.

Преса з Каіро повідомляє про надземний чотироденний важкий бій з саранчею. 350 людей копало рови на кілька кільометрів довгі; в ці рови сідає саранча, коли підготовляється до лету — зовсім як справжня армія. Коли вона осіла рови облили бензиною і запалили. Після бою поле виглядало як згарище. На просторі трох квадратових кільометрів лежала саранча лавою на кілька центиметрів завгрубшки.

ПОМЕР ЛЕВ БАЧИНСЬКИЙ.

З краю наспіла вістка про смерть визначного політичного діяча галицької України, довголітного провідника української радикальної партії Льва Бачинського.

Лев Бачинський уродився селянським сином в селі Серафинцях, городенського повіту. По фаху був адвокатом і працював понад 20 років в Станиславові. Його політична діяльність звязана тісно з селянським радикальним рухом, розбудженим 40 років тому в Галичині Драгомановом, Франком і Павликом. Довгі роки він був головою радикальної партії і її визначним провідником.

Від 1907 року аж до революції Лев Бачинський належав до австрійського парляменту як посол від Станиславівщини, а при останніх соймових виборах в Польщі вийшов був теж послом до варшавського сойму. На одному з перших засідань сойму при демонстрації радикальних послів Бачинський був тяжко побитий польською поліцією, що відбилося сильно на його здоровлю.

Помер у Відні, куди виїхав був на лікування.

ТИРАЖ АНҐЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

Робітнича анґлійська газета „Дейлі Гералд" мала минулого року 300,000 передплатників, а цього року 1. квітня один міліон передплатників. Редакція заповідає збільшення формату цього щасливого орґану.

ДО ПАН-ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗАКЛИКАЄТЬСЯ 26 ДЕРЖАВ

ПРОЄКТ БРІЯНА ВВАЖАЮТЬ НАЙВАЖНІШИМ АКТОМ ПІСЛЯ ЗАСНОВАННЯ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Вже доручено меморандум у справі заснования пан-европейської федерації 26 европейським державам. Бріян просить, щоби ці держави дали йому свої відповіди та завваги на його проєкт не пізніше 15 липня, щоби можна було прийти з конкретним пляном на засідання Ліґи Націй, яке відбудеться в вересні. Бріян катеґорично заявляє, що його плян не спрямований проти Америки, або проти Росії, а лише трактує про поліпшення співжиття европейських держав та про краще розмежовання їх інтересів на европейському континенті.

Проекту про федерацію Европи, який висунув Бріян, не треба вважати чимсь новим, бо ще в сімнацятім століттю про це мріяв великий французький державний муж Солей, а в вісімнацятому німецький фільософ Кант. Та тоді ця справа не стояла так серіозно як тепер, бо тепер вона вже офіційно висунена на порядок денний міністром справ закордонних найсильнішої на европейськім континенті фінансово та мілітарно держави.

Пропозиція Бріяна не є простим декляративним закликом держав приеднатися до його проєкту, який потребував би ще багато принципових дискусій, а є точно виробленим практичним предложенням переведення в життя певного реального пляну. Тому державам доведеться відразу заниматися справою не лише принципово-ідеольоґічного характеру, але й цілком практичними питаннями. Проект Бріяна вважають найбільшою подією в міжнародній політиці з часу проголошення Вудровом Вилсоном статуту Ліґи Націй.

УГОРЩИНА РАТИФІКУВАЛА ГАЗЬКУ УМОВУ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Угорський парлямент ратифікував газько-паризьку репараційну умову. Підчас дебат опозиція гостро критикувала премієра-міністра Бетлена за цю угоду, а деякі промовці закидали йому персональну заінтересованість у цьому репараційному пляні. Бувший міністер судівництва, Наші, гостро критикував діяльність уряду Бетлена й заявив, що коли вона не буде змінена, то революція в Угорщині неминуча.

Бетлен відповідав своїм критикам, доказуючи, що він персонально зовсім не заінтересований у репараційній угоді, але дбає про те, щоби полекшити Угорщині можливість активнішої діяльности в міжнародньому життю. Лише принявши газько-париську умову, Угорщина зможе вести активно свою закордонну політику.

МАТЕРІ ГЕРОЇВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — В Домі Інвалідів відбулось урочисте приняття матерей Американців, які були вбиті у Світовій Війні на полях Франції. До Парижа прибули 234 матерей. Французька делеґація зустріла їх в Шербурзі, а звідти привезено їх у спеціяльному потязі до столиці. Всі матері покладуть цвіти на могилу невідомого жовніра. Пізніше вони відвідають кілька цвинтарів, де поховані американські жовніри.

РОЗЛОМ СЕРЕД КОНСЕРВАТИСТІВ.

ЛОНДОН (Англія). — 140 парляментарних послів-консерватистів підписали протест проти прихильного становища лідера партії Болдвина до лондонської морської умови. Вони домагаються голосовання проти цієї умови й приняття цілою партією на себе відповідальности за промову Черчила, в якій він різко критикував цю умову.

Та всеж треба сподіватися, що лондонська военно-морська умова буде ратифікована парляментом, бо за неї будуть голосувати посли від партії праці та від ліберальної партії, а то можливо й ті посли-консерватисти, які підтримують Болдвина.

ШУКАЮТЬ ПОРОЗУМІННЯ З АДМІРАЛАМИ.

ТОКІО (Японія). — Правительство тепер старається знайти порозуміння з радою адміралів та военно-морських фаховців, які не погоджуються на приняття Японією лондонської военно-морської умови. Користуючись тим, що парлямент знаходиться на вакаціях, уряд сподівається нарешті прийти до порозуміння зі сторонниками великої й сильної фльоти, щоби забезпечити в парляменті ратифікацію лондонської умови.

МУСОЛІНІ БАГАТО ГОВОРИТЬ.

РИМ (Італія). — Французький посол в Італі заявив неформальний протест проти промови Мусолінія, яку він виголосив тиждень тому на місцевому святі міста Ліворно. Там він перед 55-тисячним натовпом заявив, що фашистівська Італія не боїться жадних погроз зовні. Колиб якийнебудь народ зпоза італійського кордону спровокував Італію до конечности боронити себе, то проти такого ворога будуть кинені величезні маси італійського народу, які рушаться на фронт блискавкою.

В промові він з особливим притиском зазначив, що це він говорить не лише для своїх слухачів, але й рівно для тих, що живуть в сусідстві з Італією.

СИЛА НІМЕЧЧИНИ В ЛЕТНИЦТВІ.

ДЕСАВ (Німеччина). — Великий німецький конструктор літаків, Юнкерс, в промові з нагоди щасливого першого лету найбільшого в світі літака, побудованого в Німеччині, заявив, що майбутність німецького народу лежить у летництві. Як колись стара Німеччина обєднувалась біля думки, що війна доможе їй запанувати в світі, так тепер нова Німеччина мусить зрозуміти, що при помочі летництва вона зможе мирно завойовувати світ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИКИДАЮТЬ КОСТИ З ГРОБУ

Польська „західна" культура дала про себе знати. Найбільша католицька держава, яка тішиться спеціяльними зглядами з боку Ватикану, толерує щораз нові святотатські вчинки. Тим разом не ходить вже про православні українські церкви чи цвинтарі, а про католицький цвинтар і про по католицьки похованих Українців. І їх викидають з гробів.

Досі занотовано з боку нашої преси богато випадків збещещення українських воєнних могил. Були случаї, коли стинали хрести чи розсипували могили. Але костей з гробу в останніх роках всеж таки не викидувано. Тепер прийшло вже й до цього.

З великою жорстокістю ведено світову війну. Але могили шановано й підчас війни. А по війні усі культурні народи віднеслися з великим пієтизмом до тих, що впали жертвою кривавого лихоліття. І шанують по всіх краях не тільки свої, але й чужинецькі могили. А приглянься тому, що діється в Америці. Вонаж видає прямо великанські суми на цвинтарі в Франції, на яких поховано американських жовнірів, що поляглн у світовій війні. Десятки тисяч Американців їздять кождого року відвідувати могили поляглих Американців. Тисячі матерей відїдуть на кошт держави до Франції, щоби звидіти могили, де спочивають їхні сини. Найкращі архитекти працюють над тим, щоби перемінити ті цвинтарі в національні музеї, в яких заховане все, що найдорожче.

І так буває в тій чи иншій мірі по всіх краях, з усіма народами. Так і поступають Українці, змагаючи після своїх скромних сил звеличати свої стрілецькі могили, щоби лищити для нащадків память про славні діла поляглих.

Поминаємо те, що навіть справа охорони українських воєнних могил стрінулася з перешкодами з боку уряду. Кожду церковну відправу над гробом українського стрільця уважає польська влада за революцію. По кождій такій відправі слідують завжди арешти і суди, а польська цензура не допускає навіть того, щоби про це писали в часописах. Що найвище можна згадати, що того злочину допустилися „якісь невідомі злочинці", коли кождий добре знає, що таких злочинів допускаються польські „стшелецке дружини".

Подія, яка склалася на кладовищу в Поморянах, зборівського повіту, вказує наглядно, що тут не маємо до діла з воєнним здичінням, бо від польсько-української війни вже минуло 11 літ. Викинення з гробу костей наших національних героїв є тільки виявом варварського духа новітньої Польщі, який по своїй суті в нічім не ріжниться від духа давної шляхотської Польщі.

БОРОТЬБА БОЛЬШЕВИКІВ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ.

Поточного року минає вже десятиліття, як припинилася збройна боротьба української нації проти російсько-жидівської окупаційної влади. Проте боротьба за визволення власне не припинилася, а прибрала лише інші форми. Був час, коли совітська влада, спираючись на мілітарну силу та особливі відділи ДПУ, а також користаючи з монополії преси та свого панування взагалі, сподівалася до певної міри мирними засобами добитися перемоги над українським національним рухом. Саме з цею метою компартія України кинулася на шлях так званої українізації державного апарату, профспілок, школи, преси, тощо у переконанню, що українські народні маси завдяки цьому може скорше примиряться з пануванням українізованої чужоземної влади. Мало того, московські прихвостні мріяли також про те, що при певних обставинах та завдяки деяким зручним заходам з їхнього боку, їм вдасться захопити в свої руки навіть провід в українському національному рухові, щоб таким робом запрягти його до большевицького воза та використати нашу боротьбу проти польсько-румунської окупації для поширення панування пролетарської диктатури також на українські західні землі.

Як відомо, большевицькі можновладці перерахувались та помилились у своїх сподіванках. Недиво, бо українізація переводиться вже понад 5 років, а якихось серіозних наслідків не видно. Таксамо культурна творчість на Совітській Україні не лише відбувається дуже пиняно, а разом з тим має занадто однобічний та викривлений характер. Головнеж в тім, що Совітська Україна знаходиться в кольоніяльній залежности від Росії, що остання грабує нашу батьківщину та на підставі господарської політики, скерованої супроти інтересів більшости української нації, до такої міри руйнує народне господарство України, що українські народні маси ненавидять нині большевицький режім неменше за колишній царський. Тому саме український національно-визвольний рух не лише здобув собі перемогу над большевицькою українізацією, а все зростаючи та поширюючись, почав загрожувати самому большевицькому пануванню на Україні. Характерно, що цей український рух силою свого розмаху та небувалим завзяттям не тільки охоплює народні маси, перетворюючи первісну психольоґію ворожого відношення та ненависти до окупантів у свідому національну ідеольоґію та волю до чину, а у значній мірі впливає належним способом також на тих українських комуністів, які ще не втратили почуття обовязків супроти своєї нації. І от московсько-жидівські комуністи, побоюючися за своє панування та налякані небезпекою вибуху національної революції, вирішили шляхом нового терору приборкати чи затамувати український національний рух, як також залякати народні маси. Саме з цею метою свого часу були переведені масові арешти, а крім того виточено монст-процес супроти найкращих українських патріотів. Судова розправа у харківській опері виразно свідчить, що так звана Спілка Визволення України була українським національним центром, який боронив інтереси української нації на полі науки, освіти, літератури, мистецтва, церкви та культури взагалі. Проте большевицький суд на вимоги московських чекістів дуже суворо покарав заслужених українських діячів, засудивши їх на довголітнє увязнення, яке для богатьох з них рівнозначне з повільною неминучою смертю, коли сама большевицька диктатура ще до того часу не загине.

Цілком зрозуміло, що Москва у боротьбі проти українського визвольного руху звернула увагу також на українську автокефальну церкву. Був час, коли компартія уважала найбільшим ворогом свого панованням російську патріяршу церкву. Тому раніше підчас боротьби проти останньої Москва намагалася почасти навіть використовувати український автокефальний рух та особливо, так звану, живу чи синодальну церкву з метою знесилення патріяршої церкви. Звичайно це був лише зручний маневр з боку большевиків, бо вони власно вороже ставились до всіх церков та релігій, уважаючи останню наче опієм, що задурманює голови народніх мас. І от коли українська автокефальна церква з часом завдяки своїй невсипущій енергії та гідному подиву завзятістю спромоглася стати сильнійшою церквою на Совітській Україні, а головне почала відогравати величезну ролю у національно-культурному життю української нації та здобула собі значіння одного з найбільших центрів національного руху, то совітська влада вирішила повести рішучу боротьбу саме проти української автокефальної церкви, обвинувачуючи її у всіх смертних гріхах.

(Конець буде).

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Польська преса повідомляє, що арештовані у Львові Микола Власійчук, Володимир Саляк і Богдан Стечишин приготовляли цілу низку динамітових атентатів, між иншими на консуля Лапчинського і на бюра большевицького консуляту при вул. Набеляка та в часі міжнародніх стрілецьких змагань, що мають небавком відбутися у Львові. У звязку з цими арештуваннями поліція перевела цілу низку ревізій, при чому у Львові арештовано ще 10 инших молодих осіб, яких назвища поки що не подані до прилюдного відома. При першому з арештованих поліція мала найти 20 кг. екразиту, запальники з сірчаним квасом, звої льонту Мікфорда і бензину. В мешканні Стечишина знайдено нібито звої льонту, примірники „Сурми" і військові підручники. В инших арештованих поліція мала найти 20 ручних гранат і цілу низку приладів до запалювання бомб та висаджування в повітря мурованих обектів. На думку поліції це тільки частина арсеналу УВО у Львові, скомплетованого після того, як у вересні м. р. поліція сконфіскувала багато муніції і пальної зброї.

Тому, що нитки слідства в цій справі ведуть далеко на провінцію, слідча поліція переводить тепер численні ревізії й арештування серед молодих Українців у краю.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

„ЩОДЕННІ" ПРОТЕСТУЮТЬ.

Гніваються на „Свободу" „Щоденні Вісти" за те, що „Свобода" порівнала їх з „Тризубом". Кажуть „Щоденні": Де „Щоденні", а де „Тризуб"?

Колись Франко писав:

Не пора, не пора, не пора,
Москалеві й Ляхові служить.

Тоді могли Поляки протестувати: Де Поляки, а де Москалі? А Москалі собі могли протестувати: Де Москалі, а де Поляки?

Отже ждемо протесту „Тризуба".

„ТРИЗУБ" ПРИ РОБОТІ.

Доносячи про демонстрацію нюйорських Українців перед офісами Амторґа, паризький „Тризуб", як личить польонофілам, виступив проти „Свободи" з закидом, що, мовляв, „Свобода" помістила про сю демонстрацію тільки 6 рядків.

„Свобода" не думає спростовувати сього факту, та числити, скільки рядків вона писала. Аґенти чужих урядів на те й є, щоби брехати. Їх брехням ніхто не дивується. Писали „Щоденні", що „Свобода" присвятила демонстрації за богато місця, пише тепер „Тризуб", що за мало. Хай їм там. Як буде демонстрація проти Польщі, тоді вони поміняються ролями: „Щоденні" скажуть, що „Свобода" помістила за мало, а „Тризуб" скаже, що за богато.

„ТРИЗУБ" ДАЄ ЛЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ В АМЕРИЦІ.

Пише „Тризуб" лекції українській пресі в Америці:

„Непоінформованість чужинецької американської преси в подібних справах цілком зрозуміла, бо українська преса в Америці не навязала тісного контакту з американською пресою. В Америці єсть Союз еміґрантської преси всіх народів Европи, але там представників української преси немає. Єсть пресові клуби для літераторів з часописей, але й там, як це не диво, українців немає".

Треба подати в цілости сі лекції „Тризуба" на адресу української преси в Америці, бо в сей спосіб „Тризуб" показав на жерела, з котрих в Америці серед невідвічальних людий кружляють сі ріжні сплетні про союзи преси, пресові клюби, і таке инче.

Зі слів „Тризуба" видно, що він чув, що десь дзвонять, але де, того він не дочув, як не дочув він про те, що Польща катує вісім міліонів Українців у Польщі. Варта булоби, щоби „Тризуб" розказав українській пресі в Америці докладно, як пропаґувати українську справу через приналежність до якогось чужинецького бюра оголошень. Варта булоби, щоби „Тризуб" показав, як може Українець, що належить до американського клюбу преси, запобігти тому, приміром, щоби хтось там наплів якомусь американському репортерови, що він є царським ґенералом та боронив Україну перед большевиками в горах під Одесою?

„ТРИЗУБ" ПРИ ІНФОРМАЦІЙНІЙ РОБОТІ.

Читаючи сі хронічні випади „Тризуба" проти „Свободи", дехто мігби подумати: Коли українські ґазетярі в Америці не інформують американської громадської опінії, то певно „Тризуб" інформує французьку та польську громадську опінію. Що американські Українці не потрафлять, на думку „Тризуба", поінформувати Американців про Україну, сьому не так дивно, коли взяти під увагу віддалення України від Америки та українських інтересів від американських. На думку „Тризуба" українські інтереси дуже близькі до інтересів Франції й Польщі. Отже де є інформаційна робота „Тризуба" в французькій і польській пресі про українську справу? Яка була інформація зі сторони „Тризуба" для французької й польської преси в час процесу вбийника Отамана Петлюри, котрого іменем „Тризуб" і досі спекулює?

Чи закривати злочинства Поляків на західній Україні се вся та інформаційна робота, на яку здібний „Тризуб"? Коли так, то як можна „Свободу" рівнати з „Тризубом"?

THE WEAKLINGS.

In looking for the light, the truth,
We wander off and stumble;
'Tis nought, in darkness e'en the brave
Feel helpless, if not humble.

But the courageous have the strenght
Of their great love, ideal,
And with a spark of light ahead
They fight to make it real.

The weaklings with their lack of faith,
Their doubts, and contradictions
Try to besmirch the alters pure
Of fellow men's convictions.

And in the darkness of the night,
Instead of help to proffer,
To those in need, they would shut out
The light a spark does offer.

But with the breaking of the dawn —
Though shadows will stalk longer —
We see a light which tends to make
Great many weaklings stronger.

That dawn is freedom of Ukraine;
Her foes: those fading shadows,
The light we see is happiness
Which shall enfold her meadows,
And weaklings those, that would defame,
That are ashamed of their own name.

Waldimir Semenyna.

А. Калляс.

ЕСТОНСЬКЕ ОПОВІДАННЯ.

Молодий старшина, що товаришив карній експедиції, оповів мені таку історію:

Ми прибули на естонське побережжа разом з шістьдесятьма матросами. Сторони, котрі ми опустили, були одним з найстрашніших огнищ революції; майже всі замки баронів були в руїнах, а небо освічувала заграва пожарів — тому то й ми поступили з винуватими нищення гостро, а навіть безоглядно.

Поправді сказавши, нас втомив вид крови, як вождя так і матросів, не згадуючи вже про себе самого. Ніколи не можна звикнути до тієї картини; а по довшому часі розбуджує вона або милосердя, або обридливість. І якось так без взаїмного порозуміння й не сказавши на цю тему ні одного слова, рішили ми погодитися цим разом з тим, щоби милосердя переважало над справедливістю. Мотивували ми це зовсім правильно, бо в цілій околиці знищено тільки один замок і то, як ми пізніш довідалися, його зруйнували люде з инших сторін.

В менш важних справах ломано право очевидно, в більшій мірі. Повстанці примусили замкнути коршму, накинули нову таксу платні для поденників і змусили земельних власників і змусили земельних вла ня нової умови. Відбулися ріжні віча, на яких виголошувано революційні бесіди. Ми арештували й переслухали кільканацять людей, але організатори й аґітатори віч зникли. Тільки один мужик, що стояв на чолі депутації поденників, був одиноким поважнішим виновником. Мимо численних перестерог залишився він у себе й матроси привели його перед наш воєнний суд. Він звався Бернард Рівес.

Ми обговорювали подробиці цеї справи з двома баронами й священиком з тієї парохії і всі вони благали нас о вирозуміння. Тільки барон, у котрого була делеґація поденників, жадав кари смерти, жадав її для прикладу. Здавалося, що він горів давньою ненавистю до Бернарда Рівеса за те, як ми пізніш сконстатували, що цей мужик зажадав, навіть зовсім правильно, щоби віддано йому клапоть землі, що граничив з добрами барона, а котрий барон привластив собі.

По короткій дискусії згодився барон, щоби кару смерти замінити на кару биття буками.

І ми привели ґазду, Бернарда Рівеса. Був це мужик високого росту, з лагідними чертами лиця. Погляд сірих очей був спокійний і мрячний. Не показував найменшого переляку, але теж, видно було, не очікував нічого доброго. Не видно було в ньому ані цинізму, ані звички схліблювати. Відчувалося, що він привик впливати на своє окруження. Був типом мужика, котрого діти творять перше покоління культурних людей.

Ми мали піддати його карі палкування, однак постановили перед тим переслухати його.

— Чи ви намовили поденників до страйку?

— Так...

— Чому?

— Бо їх положення було страшне.

— Чи ви кермували зборами поденників, чи обговорювали й очеркали нові услівя праці?

— Так.

— Чи ви товаришили поденникам до барона?

— Так.

— Чому ви занялися тією справою? Чому кермували нею?

— Бо я вважав за свій обовязок прийти з помічю тим, котрих покривджено.

— Чи ви сказали баронові: „Якщо не підпишете зараз нових точок контракту, то зробите теж саме за тиждень иншим родом атраменту".

— Ні, я не грозив нічим.

— Чи ви були в салі нарад, коли зривано образ Пречистої Діви?

— Ні, не був.

Він виголошував усі ті відповіди з певністю себе, тим самим тоном, та заразом байдуже, без надії, якби докладно розумів, що їх подається тільки для форми. Його сірі, спокійні очі спочили чергово на кожному з нас.

Пізніш візвано кількох свідків. Всі без винятку говорили прихильно про Бернарда Рівеса: Він сам відкупив землю, на котрій працював, і сплатив більшу частину гіпотечного довгу — факт вельми рідкий в Естонії. Селяне довіряли йому й у богатьох спірних справах зверталися до нього. Завсіди був справедливий. Одне, що йому можнаб було закинути — це те, що ніколи не відвідував церкви.

Мені прийшлося відчитати вирок. В баранячім кожусі він стояв перед мною. Перший раз я відчув вплявлений у мене його зір, і хоч я читав, схиливши голову, то погляд тих інтеліґентних і проникливих очей мене мучив. Пригадую собі, що я тоді роздумував, чи він розуміє по російському.

Я прочитав йому вирок насамперед по російському, опісля переклав його на естонське, бо не зле знаю ту мову (походжу з Нарви).

Коли я дійшов до місця „двісті буків" — він заскреготів зубами, Я підніс очі й побачив його перелякане лице. Десь ділася його звичайна зимна кров, але він ні словом не відізвався.

Я дав приказ, щоби його забрати. Коли минав поріг кімнати, дрожали йому плечі. Я мав враження, що він має горячку.

Найперш покарано менше винних. Я став здалека від місця кари; мої нерви не могли видержати того душевного напняття й я бажав, щоби все те як найскорше скінчилося.

Я сів у кімнаті, занятий порядкуванням паперів. Нагло відчинилися двері й у них станув Бернард Рівес. За ним вбігло двох матросів.

Бернард Рівес був страшний у тій хвилині. Не носив шапки. Мав подерте одіння, якби після якоїсь бійки, і з лиця спливала йому кров. Увесь спокій, що так чудово прикрашував його мужицьку гідність, зник протягом моменту; здавалося, що він утратив усю свою культуру й поступив назад на кілька поколінь. В тій суворості й гніві нагадував собою поганського вожда.

Глядів на мене непривітно, траґічно.

— За чим ви прийшли сюди? — запитав я.

— Не позволю себе палкувати — відповів з удаваним спокоєм.

— Такий видано вирок і ми мусимо його виконати.

— А всежтаки... той вирок не відповідає мені... Я не є невільником і не позволю виконувати над собою такої кари.

— Ґаздо, ви мало-що не були засуджені на смерть — сказав я.

Задрожав, замовк і обкинув мене поглядом.

— Ви можете — продовжував я — хіба подякувати командантові за милосердя над вами. З тієї справи ви виходите побідно: двісті буків замісць кари смерти. Відійдіть.

Я велів забрати його двом матросам, але він відтрутив їх рухом руки.

— Щож це? — крикнув я нетерпляче.

— Не позволю себе бити!

— Чоловіче, вважайте, що говорите. Я можу приказати розстріляти вас.

— Гаразд — одмовив — розстріляйте мене, якщо не можете нічого иншого вдіяти.

Я пішов до команданта. Людське життя, повторяв я собі, варте є тільки одну копійку й мене огорнуло дивне почування пустки... Ми оба не знали, що вчинити з Бернардом Рівесом. Я відважився запропонувати, щоб увільнити того чоловіка, хоч я бачив ясно, що того рода виступ підкопавби між селянством наш авторітет і на тому тлі моглиб зявитись вельми прикрі історії.

Командант приняв це спокійніше.

— Позвольте йому вибрати: биття буками або розстріл. Вірю, що змякшіє.

Я вернув до Бернарда Рівеса і повторив йому децизію команданта.

Слухав мовчки.

Опісля я старався розумувати за нього.

— Чи маєте жінку?

— Так, маю.

— І діти?

— Пятеро...

— Тож, пробі, подумайте про них.

Я лякався кари биття буками, котрою малося його покарати та рівночасно я бажав зломити його опір, не зовсім для мене зрозумілий. В тій людині було щось, що змушувало мене до пошани.

— Хоч тепер послухайте мене — продовжував я — і розважте мої слова. Бачите, що я бажаю вам добра. Ви є сильні й можете видержати цю кару. Ляжете потім на тиждень до ліжка й сліду не буде.

— Я не лякався болю — відповів сопкійно.

— Отже?

Мовчав.

— Чому не відповідаєте мені?

— Не можу! От і все. Мій характер не позволяє мені. Можу вмерти, але не можу позволити на биття себе буками.

— А ваші діти! Подумайте про них. Якщо вас розстріляють, ви полишите на цьому світі пятеро дітей. Сироти!

— Краще, щоби виростали без батька, ніж як діти невільника. Розстріляйте мене.

Його волю сповнено. Я не був підчас розстрілювання. Я не хотів навіть бачити його трупа, котрого забрали жінка й найстарший син. Я не хотів теж довідатися про подробиці з його останніх хвилин.

Я переконаний, що тому мужикові, тому Бернардові Рівесові сімсот років неволі випрямили спину.

Пер. **Б. Незломний.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Перемога не словами, а чином!

Так, ми, Українці, перемогли! Не вірите? Але то було! Ми, як Українці, дійсно одержали маленьку, але гарну моральну перемогу над нашими ворогами Поляками.

Вирвали вороги у нас військову зброю, та ще иншу зброю має український народ — свою духову культуру, своє народнє мистецтво, котрим ми можемо говорити про себе, про цілий народ, про нашу поневолену злими окупантами дорогу — Соборну Україну!

Якаж та перемога? А було то в минулу суботу, 10-го травня, в Ню Йорку. Американське товариство при „Юніон Сетлемент Гол" на 104 вул. влаштовувало у себе „Інтернешенел Дей" й запросило на той день ріжні народности, яких люде є членами того товариства, щоби вони приняли участь у тому святі й попиcалися своїми національними строями та своїм народнім мистецтвом.

В тійже салі вже два місяці провадиться школа українських національних танків артиста Василя Авраменка, де систематично навчається діти місцевих свідомих Українців гуляти наші прекрасні українські танки. Часто на лекції танку, котрі провадив учитель А. Кість, приходили англійські учительки, приглядалися навчанню й хвалили й дітей і наше мистецтво. Вони то й запросили нас, Українців, щоби ми виступили на тому святі 10-го травня з українським танком.

Артист Авраменко післав туди невелику групу своїх танцюристів, дав їм свої костюми й, як звичайно, сказав, щоби пішли й затанцювали на славу України! Отже в призначений час злетілися з ріжних кінців великого Ню Йорку ті молоді завзяті танцюристки й танцюристи, що всею своєю молодою істотою покохали український танок й здається, хотілиб себе самих віддати для України!

А як вчули, що на тому святі будуть виступати масово Поляки, ті наші „приятелі-опікуни" українських земель Галичини й Волині, то хлопці-танцюристи, що мали танцювати „Запорожський герць", тільки міцніше шаблі козацькі стиснули в руках, мовляв: ми покажемо їх Полякам!

І дійсно показали там ті молоді учні школи артиста Авраменка, який великий дух українського народу, яка є міць нашого народнього мистецтва та як ним можна промовити **без слів** до серця людей!

Виступали там ріжні народности: були й Айриші й Італійці, Москалі й Скачмени, Англійці й старші Американці, прибули масово Поляки, які виставили 54 танцюристів. Невеликий гурток було й нас, Українців (14 осіб).

Костюми були там ріжномаїтні, хоч не багато було людей, але були й такі костюми, що й згадувати не можливо. Між иншими Поляки одягнуті були в їх національні костюми: хлопці в шапки-конфедератки й якесь жалю гідне лахміття, що нібито свідчило про історичні маєтности Польщі, а дівчата в біло-червоні простенькі костюми, кольору їх національного прапору.

Українці були в кольорових костюмах нашої ріжнобарвної богатої України: хлопці в запорожських й гуцульських, а дівчата в костюмах, що опрацьовані були дбайливою рукою та умінням щирої матері-Українки, у вишиваних прекрасних сорочках, чудових віночках, плахтах, корсетах й т. д.

Вечір почався традиційним вальсом, в котрому взяли участь майже всі народности. Потім почався виступ. Після Айришів, Росіян та Італійців виступали Поляки, які видно багато праці поклали на підготовку до цього виступу, бо виступали кілька разів з своїми танками, гімнастичними вправами та знов з танцем „Краковяком". Маленькі польські діти ще справилися з своїм завданням: тупали по салі своїми ніженьками, мов маленькі коники, що бють копитцями об підлогу; та це було веселе й щире діточе. Але вже великі не мали того успіху. Мабуть скромна група Українців, що тихо сиділи в куточку салі, дали їм „трему", бо хвалені Поляки робили „мистейк" за „мистейком".

Останньою точкою був виступ Українців й тут, невідомо чому, мало не зроблено було неприємности для нас, а саме: чомусь проголосили, що має початися марш для перегляду костюмів і таким чином Українці не малиб танцювати.

Українці спитали, що то значить. Симпатична менаджерка товариства зробила розпорядження й Українці таки танцювали.

Ну, й блиснулиж наші козаки шаблями, аж серце здригнулося! В прекрасних костюмах, веселі, легкі й міцні, мов ті соколи-січовики, літали вони по сцені й блискавками вдарялися та дзвеніли їх козацькі шаблі в „Запорожському герцеві"! Ну, а дівчата — ті своїми молодими постатями, рівненькими, мов добірні тополеньки, ґраціозними рухами й тим **веселим настроєм,** котрий охопив чомусь їх, а від них розлітався радісним веселим сонечком по салі — вони завоювали симпатії всіх присутніх до себе й до тої чарівної краси українського танку!

Мені доводилося багато бачити виступів з українським танком, особливо на 6-тій вулиці в Ню Йорку й признаюся, давно-давно вже я не бачив, щоб так елеґантно й так щиро-радісно та красиво говорив наш український танок перед людьми за себе й за наше мистецтво!

Грім оплесків був нагородою Українцям! Дякували й ґратулювали танцюристам; навіть один поважний Поляк, хоч скривився в обличу своєму, а теж мусів ґратулювати Українцям.

А якже реаґували на наш успіх польські танцюристи, котрі так „блискуче" показували своє народнє мистецтво? Їх, як водою змило.

По виступі були ще танці. Ще раз танцювали завзято Українці на салі під щирий ентузіязм ріжноманітньої публики.

А в конкурсі на красу костюмів Українцям признано перше місце. Першу нагороду одержали за гуцульський костюм М. Вінтоняк, а другу за козачий костюм С. Кравчук. Третю нагороду взяла маленька гарна Італійка, що мов зіронька була в свому скромному костюмі. Більше нагород не було.

По 12-тій годині вночі розходилися ми з того балю-свята. Ми, Українці, відчували велику радість, відчували, що в нас заховані великі скарби душі й народньої міці, тільки вони сплять, приспані ворогами. Відчувалося те, що говорив поет Олесь до українського народу, до українського духа:

„О, дух України! Ти дужий в вільності своїй,
Розніс би хмари і тумани,
Розбив би всіх неволь кайдани,
Розбив би... чуєш, Краю мій!...

Остап Джміль.

Витревалий.

Господиня: Так ви є один із тих, що тепер страйкують?

Нероба: — Так, пані, я є один з піонірів сього руху. Я вийшов на страйк тому 23 роки і доси ще не піддався.

—o—

Залицяння. Вона: Це, що ви зважилися просити моєї руки, це просто безсоромність. Ви, що не маєте цента, ви що тричі розводилися, а двічі були карані! Замкніть двері з другого боку, а ні то мій слуга викине вас на сходи!

Він: Чи маю вважати це, що дістаю від вас гарбуза?

—o—

— Шкода ваших трудів, пані, я люблю лише мою жінку!

— Ви шведський сірник!

— Шведський сірник? Щож це має значити?

— Ну, не розумієте? Запалюється лише до власної скриньки!

ПІСНЯ ГОРОБЧИКА.

(Народній переказ).

Коли люди розпяли Господа на хресті, тоді вся природа дуже налякалася того нечуваного злочину...

Все замовкло, завмерло — наче в ожиданні бурі... Затихли й птички в Оливному Саді, оглядалися довкола трівожно та старалися відгадати, що це моглоб означати. Сніжно-білі голуби кружляли в повітрі понад святим хрестом, жаліли так тяжко терплячого Страдальця, ніжними крильцями навівали милий холод на Його лице, що палало вогнем у невисловлених муках.

Усі пташки збилися разом на верховітті оливних дерев і серед німої тиші гляділи з острахом на вершок Голготи.

— Це не може бути, щоби він справді помер — воркувала горличка. — Він жеж — Бог, наш Творець! Раз, коли я летіла понад Галилейське Озеро, зірвалася була велика буря. Сильний вітер кидав мною на филі озера. Я вибилася з сил і не могла вже долетіти до берега. А тут буря не затихала... Серед розбурханого моря — човен, а в ньому ученики Божественного Вчителя. А Він Сам — здавалося — заснув при кермі... Та нараз пробудився, підняв свою могутню руку над морем — і воно втихло, буря помчалася кудись далеко, ген за гори. Так, Він справді Бог... Та чому Він терпить на хресті? Які ті люди лихі та жорстокі, які вони немилосердні!

— А я бачив іще щось більше — сказав ніжно соловейко. — Раз, як я спочивав у корчику рожі на горі Таворі, збудило мене незвичайне світло. Гляджу я на вершок гори — аж тут бачу Божественного Страдальця а по обох Його боках двох мужів... Його лице сяє ясніше сонця, а одежа на Ньому зі світлої небесної ткані. А такий блеск бє від них, що аж боліли очі глядіти...

Ученики падуть із переляку ниць до землі та дріжать у страху Господнім. Нараз отвирається небо й чути відти голос Бога: „Це син мій улюблений"... Ніколи не забуду тієї святої хвилі!

Одначе чому Господь допустив до того, що Його Син так тяжко терпить, так страшно мучиться? Видно — така вже воля Господня!

Так розмовляли птички на Оливній Горі, а жах у природі все зростав, більшав. Померкло сонце, густа мряка оповила землю, роздався глухий підземний гук — земля задріжала, каміння розсипалося та з грюкотом котилося вниз, у долину. Птички налякалися. Кидалися то сюди то туди по саді, шукали собі охорони. А страшні явища не зникали, а ще й більшали.

— Мій Боже, що буде тепер? — питалися птички, коли стрінулися в пітьмі. — А може це кінець світа?

Тяжка журба, страшна розпука огорнула птахів. Тільки один горобчик не впав на дусі, а в своїй душевній простоті кликав раз у раз:

— Він живе, Він живе, Він живе!

Христос помер. Боже Тіло повисло безсильно на хресті, а ясне сонце, коли засвітило тепер знову, осяяло прсгарну, сумовиту картину Голготи.

— Він живий — виспівував горобчик — Він живий, Він живий...

Та інші пташки недовірчиво питалися з жалем і смутком:

— Як це живий? Таж помер, помер! І чого тепер іще сонічко світить, чого вітрець повіває? Все те непотрібне, не на місці, а навіть злочинне, коли Він помер на віки!

— Він живе — ще більше вперто повторяв горобчик і літав понад хрестом. — Він живе!...

З МУЗИКИ.

Наша іміґрація дала доказ свойого заінтересования хоровою справою: у кождій майже громаді створила та піддержує хори, які не тільки плекають пісню для себе, але також несуть її на показ між чужинців. Більшість наших хорів згуртувалося у товариство, знаючи, що в обєднанні і сила і краща праця. Робимо, що у наших силах, а в нашій праці все думка про славу нашого народа.

Звісна усім річ, що наш нарід любить пісню і дорожить нею. Своїх шкіл під польською займанщиною дуже мало, й тому справою поширювання та плекання рідної пісні занялися на серіо наші хори. Наша пісня, так як стала основою нашого відродження, так і дальше є носієм ідей волі і поступу. Вага пісні велика, а серед теперішних відносин знайшла вона богато прихильників і нових пропаґаторів.

Від давна була потреба орґанізованої праці і остаточно в послідних літах стає вона реальним ділом. Львів, як центр нашого політичного і культурного життя, нераз кидав гасла створити музичний осередок і повести доцільну працю, та провінція легковажила собі це і на свою руку вела працю.

На нашу думку справа створення **Союзу Українських Хорів** в Галичині булаб знова ждала літа на полагодження, якби не те, що дрогобицький Боян підняв її нанова. Не тільки по часописах давав заклики до діла але і почав видавати Музичний Журнал (Боян), присвячений головно хоровій справі. Мало цього: у Дрогобичі і Музичний Інститут, один із кращих в Галичині, і симфонічна оркестра. Щодо самого хору, то також оказується він найбільше діяльним в Галичині. Дає він свої концерти і в инших містах, а дохід призначує на памятник нашого композитора Михайла Вербицького. Так гарно розвинулося там діло завдяки кільком ідейним одиницям, яким ходить про справу, а не про славу. Сьогодні не тільки Галичина і Волинь заінтересувалися роботою Дрогобицького Бояна але і ми, на чужині, радіємо вістками про його успіхи.

Увагу наших тут хорів звернемо найбільше на їх журнал „Боян", який виходить раз у місяць, повний цікавого матеріялу для тих, що інтересуються музичним життям Старого Краю. Журнал цей не тільки є музичним вістником, але і богато в ньому научного матеріялу. Усім діріґентам він богато поможе у їх праці, а наша покупка цього журналу улекшить покрити кошти його видання.

„Боян" кромі написаного слова дає також хоровий (нотний) додаток. Хто цікавий, то нехай пришле почтовими (американськими) марками 25 цнт. на адресу:

W. Kushnir,
83 Grand St., Jersey City, N. J.,

а за це дістане оказове число враз із муз. додатком і музичний календар. Передплата на рік коштує $1.50.

З рамени нашого Музичного Т-ва щиро радимо усім пренумерувати собі „Бояна", а наших пп. Діріґентів просимо цей журнал поширювати між хористами.

За А. У. М. Т. (Зєдинені Українські Хори):

М. О. Гайворонський.

ЯК ДОВГО ВЖЕ ЛЮДИ ЗНАЮТЬ ЦУКОР?

Цукор як артикул торговлі не був відомий Грекам, нема теж про нього ніякої згадки в Біблії, ні в старинних переказах т. зв. цивілізованого тодішнього світа. Що в Біблії не згадується цукру, доказує те, що не знали його також тодішні Жиди. Цукрова тростина мабуть росла дико в Індії та хоч менше-більше аж до 300-го року після Христа не можемо найти згадки про цукор, то нема сумніву, що уживання та перетворювання цукрового соку є індійським винаходом і походить менше-більше з семого століття. За короткий час поширився цукор по всьому світі. Араби та Єгиптяни приладжували солодощі, кристалізуючи наново цукор, який одержували з прасованої тростини і то вже здавна, але не зужиткували їх. Введення й ужиткування цукру на ширшу скалю завдячувала Европа хрестоносцям, які засмакували в тім споживнім артикулі підчас кількакратного побуту в Палестині. Коли вернулися в Европу, попит на цукор так збільшився, що небаром у Венеції відкрили спеціяльний цукровий базар і вели й гуртовно корисно таку торговлю. Небаром потім плекання цукрової трощі стало майже загальним у всіх країнах при берегах Середземного моря. Промисл цей процвітав дуже гарно аж до пятнацятого століття. Після відкриття Америки зпочатку Еспанці та Португальці, а слідом за ними Голяндці, Французи й Англійці ввели плянтації цукру в своїх кольоніях у Південній Америці та в Західній Індії. З того часу введено теж невільництво, що передше було дуже незначне в христіянських країнах. Праця подешевіла і продукція цукру на велику скалю була вислідом усього небогато літ. Так цукор став артикулом щоденного ужитку не лише серед богатих, але й серед убогих.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В Джемейці дня 26. цвітня 1930 помер несподіваною смертю при праці член бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союза, Іван Атаманів. Покійний працював в Електрік Ко. при укладанню рур.

Дня 25-го квітня в 9-ій год. рано покійний викінчував копати рів, як несподівано наїхав на него автобус. Зариваючись у рів, він притиснув гром. Атаманова так, що його в тяжкому стані забрали до шпиталя, де він в протягу 32-ох годин закінчив своє життя.

Покійний належав до У. Н. Союза 16 літ і завше був непохитним і щирим членом. Небіжчик брав живу участь у національному життю тут, а також завше памятав за рідний край і нарід, пособляючи в міру своїх сил його визвольній боротьбі. Небіжчик був також взірцевим батьком своєї родини, котра складається з двох синів і чотирох дочок. Нераз покійному приходилось поборювати великі родинні труднощі, що він завжди робив з надією на кращу будучність. Та доля не судила, бо смерть оповила його радісні надії в серпанок жалоби й смутку.

Осталась сумна хатина, а в ній мати з сиротами зжуреними й довго-довго всі вони будуть оплакувати велику страту свого батька.

Похорон відбувся 29. квітня 1930.

Земля йому пером!

М. Костишин.

ВІДОЗВА

до односельчан з Волиці, скалатського повіту, і краянів.

З рідного нашого села прийшла відозва, в якій просять нас о поміч, бо задумують виставити свою національну домівку.

Село наше бідне й війною зруйноване. І ми тут небогаті, бо тепер безробіття. Але всі ми разом можемо доконати доброго діла, коли зложимо ту жертву, на яку нас стати і яку повинні зложити.

А й краяни наші з скалатського повіту не відмовлять нам помочі, бо ми не відтягаємося від жертв, коли хто збирає на читальні чи кооперативи в нашім повіті. Того ми певні, а тому й не сумніваємося, що й у нашім селі незадовго буде свій власний національний дім.

Коли хто хоче мати ближчі інформації, хай пише: H. Kushnir, 80 Blackstone St., Woonsocket, R. I.

Надіслана з краю відозва звучить:

„Члени читальні Просвіти і Кооперативи „Надія" в селі Волиця, скалатського повіту, мають намір приступити в сім році до будівлі власної домівки, в якій малиби приміщення оба повисші товариства.

І в тім напрямі зробили вже деякий почин, зложивши на ту ціль около 80 долярів.

Та що така будівля коштуватиме багато більшу квоту, а то около 800 долярів, а на яку громадяне сього села не можуть ніяк здобутися, то звертаються отсим з відозвою в першу чергу до всіх своїх односельчан, дальше до уроженців скалатського повіту, вкінці до всіх уроженців Галицької Землі, яким лежить добро нашого народа на серци і почуваються до звязи з нашою Землею, щоби були так ласкаві пожертвувати на ту ціль хотяйби найменші датки, за які всім жертводавцям заздалегідь щиро дякуємо; а які то жертви належить пересилати на руки установленого нами Комітету, зложеного з 3ох осіб, а то: Михайла Підгородецького, Михайла Боднара і Гната Кушніра, зглядно на руки голови сього Комітету: M. Pidhorodesky, 20 Jeffers St., Woonsocket, R. I.

Видїл чит. „Просвіти" в Волиці.

Видїл кооперативи „Надія" в Волиці.

Достовірний свідок.

— Ви є покликані як свідок щодо сварки між вашим товаришем і його жінкою. Чи були в них, коли ті клопоти почалися?

— О, розуміється. Я був в них на весіллю!

—

Яким: — Я хоч подаватися о розвід, бо моя жінка вже більше як шість місяців до мене не відзивається.

Клим: — Застановися добре над тим, що задумуєш зробити, бо опісля можеш жалувати. Такої другої жінки ти може же не дістанеш.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовження).

(15)

ЗВІТ ВАСИЛЯ ЛЕВЧИКА, ГОЛОВНОГО КАСІЄРА У. Н. СОЮЗА.

Світлі Річні Збори — Впов. Головні Урядники У. Н. Союза!

По причині, що вже в попереднім звіті гол. фін. секретар доволі обширно представив стан головної каси, а після мене ще головна контрольна комісія мусітиме точний стан тоїж каси представити так, як його знайшла, переводячи контролю перед самим отсим засіданнем, то я в моїм звіті ограничуся тільки до виказання обороту самої готівки, яка на мої руки до ріжних банків впливала через 12 місяців 1929 р., при чім касовий оборот готівки молодечого департаменту виказую осібно. В котрих банках і в яких сумах тая готівка ульокована, викаже контрольна комісія. Колиб зайшла потреба ще инших інформацій, відносячихся до майна організації, а зглядно головної каси, то я готов відповісти, коли прийде черга на дискусії над звітами.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА ЗА 1929 РІК.

Готівка з кінцем 1928 остала	$360,027.14
Процент з банків в січні 1929.	5,561.16
З місячних вкладок і инші приходи	86,581.18
Разом	$452,169.48
Розхід за січень 1929.	20,729.30
Готівка з кінцем січня 1929. остає	431,440.18
Прихід за лютий	54,863.08
Разом	486,303.26
Розхід за лютий	28,364.30
Готівка з кінцем лютого остала	457,938.96
Прихід за марець	50,232.04
Разом	508,171.00
Розхід за марець	23,599.39
Готівка з кінцем марта остала	484,571.61
Прихід за квітень	40,750.72
Разом	525,322.33
Розхід за квітень	23,600.03
Готівка з кінцем квітня остала	501,722.30
Прихід за май	42,246.64
Разом	543,968.94
Розхід за май	61,858.00
Готівка з кінцем мая остала	482,110.94
Прихід за червень	42,297.19
Разом	524,408.13
Розхід за червень	19,685.46
Готівка з кінцем червня остала	504,722.67
Процент з банків в липню	5,829.35
Місячне і инші приходи	148,051.21
Разом	658,603.23
Розхід за липень	55,102.34
Готівка з кінцем липня остала	603,500.89
Прихід за серпень	41,654.19
Разом	645,155.08
Розхід за серпень	43,156.40
Готівка з кінцем серпня остала	601,998.68
Прихід за вересень	40,598.73
Разом	642,597.41
Розхід за вересень	22,092.34
Готівка з кінцем вересня остала	620,505.07
Прихід за жовтень	41,354.66
Разом	661,859.73
Розхід за жовтень	14,544.03
Готівка з кінцем жовтня остала	516,416.70
Прихід за листопад	37,759.79
Разом	554,176.49
Розхід за листопад	126,720.31
Готівка з кінцем листопада остала	427,456.18
Процент з банків за грудень	2,74178
За місячне і инші доходи	67,430.84
Разом	497,628.80
Розхід за грудень	152,011.45
Готівка з кінцем грудня 1929 остала	345,617.35

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем грудня 1928 остала	$360,027.14
Прихід за 1929 рік	738,194.45
Разом	1,098,221.59
Розхід за 1929 рік	$ 752,604.24
Готівка з кінцем 1929 остає	$ 345,617.35

КАСОВИЙ ЗВІТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ЗА 1929.

Готівка з кінцем грудня 1928 остала	$ 70,914.45
Процент в січні 1929. з банків	1,711.27
З місячних вкладок і инші приходи	3,398.05
Разом	76,023.77
Розхід за січень	2,303.94
Готівка з кінцем січня остала	73,719.83
Прихід за лютий	3,671.05
Разом	77,390.88
Розхід за лютий	1,118.44
Готівка з кінцем лютого остала	76,272.44
Прихід за марець	3,317.18
Разом	79,589.62
Розхід за марець	1,453.61
Готівка з кінцем марта остала	78,136.018
Прихід за квітень	3,565.74
Разом	81,701.75
Розхід за квітень	2,134.09
Готівка з кінцем квітня остала	79,567.66
Прихід за май	3,843.52
Разом	83,411.18
Розхід за май	684.87
Готівка з кінцем мая остала	82,726.31
Прихід за червень	3,487.63
Разом	86,213.94
Розхід за червень	391.64
Готівка з кінцем червня остала	85,822.30
Прихід за липень	671.34
За місячні вкладки і инші доходи	4,150.91
Разом	90,644.55
Розхід за липень	1,246.01
Готівка з кінцем липня остала	89,398.54
Прихід за серпень	3,423.73
Разом	92,822.27
Розхід за серпень	1,037.15
Готівка з кінцем серпня остала	91,785.12
Прихід за вересень	3,989.47
Разом	95,774.59
Розхід за вересень	346.00
Готівка з кінцем вересня остала	95,428.59
Прихід за жовтень	3,779.21
Разом	99,207.80
Розхід за жовтень	593.00
Готівка з кінцем жовтня остала	98,614.80
Прихід за листопад	3,897.73
Разом	102,512.53
Розхід за листопад	12,999.70
Готівка з кінцем листопада остала	89,512.83
Прихід за грудень	483.36
За місячні вкладки і инші доходи	21,523.86
Разом	111,520.05
Розхід за грудень	21,082.73
Готівка з кінцем грудня остала	$ 90,437.32

Загальне зіставлення:

Готівка з кінцем 1928 остала	$ 70,914.45
Прихід за 1929.	64,914.05
Разом	135,828.50
Розхід за 1929.	45,391.18
Готівка з кінцем 1929 остала	$ 90,437.32

ЗВІТ МЕНАДЖЕРА СВОБОДИ.

Звіт складає Петро Маційовський, справуючий цей уряд від часу виїзду бл. п. С. Ядловського з Америки, то є від 26-го червня 1929 р.

ЗВІТ АСИСТЕНТА МЕНАДЖЕРА „СВОБОДИ" ЗА 1929 Р.

ПРИХОДИ:		РОЗХОДИ:	
Січень	$10,652.88	Січень	$ 7,556.15
Лютий	5,920.94	Лютий	6,991.45
Березень	7,326.16	Березень	6,281.59
Квітень	8,559.61	Квітень	8,120.96
Травень	6,077.36	Травень	5,237.06
Червень	7,238.24	Червень	8,993.07
Липень	6,773.61	Липень	4,171.58
Серпень	5,555.64	Серпень	6,007,46
Вересень	7,491.17	Вересень	5,383.73
Жовтень	6,327.82	Жовтень	6,107.92
Листопад	7,175.46	Листопад	6,904.92
Грудень	10,275.26	Грудень	12,231.54
Разом	$89,374.15	Разом	$83,987.33
Готівка з 31 грудня 1928 року	2,533.13	Готівка з 31 грудня 1929 року	7,919.95
Разом	$91,907.28	Разом	$91,907.28

Пояснення приходів і розходів.

На приходи зложилися слідуючі позиції:

Пренумерата від членів У. Н. Союза	$48,115.80
Пренумерата приватна	4,306.72
Оголошення	12,537.24
Роботи У. Н. Союза	5,330.97
Роботи приватні	2,149.05
Видання календаря	9,234.70
Проценти з банку	127.56
Ріжні дрібні, як звороти і т. п.	3,873.09
Торг з книгарні	3,699.02
Разом	$89,374.15

На розходи зложилися слідуючі позиції:

Платні редакторів і завідателя	$15,654.00
Платні робітників	23,411.29
Платні кореспондентів	1,671.60
Папір і другі потр. матеріяли в друкарні	14,397.07
Почта за часопись	5,859.03
Опал, світло, електрика	2,058.50
Видатки адміністрації	3,531.79
Асекурація	741.83
Текси, рент і т. п.	7,465.92
Нова машина до тяття паперу, шафи до книгарні і другі приряди	3,308.18
Адвокат	94.80
Направи машин	344.10
Купно книжок	867.47
Наклад календарп	4,581.75
Разом	$83,987.33

Маєтковий стан друкарні Свободи.

Готівки	$ 7,919.95
Вартість книгарні	17,643.35
Вартість машин і т. п.	16,734.46
Депозит в Ґез Ко.	100.00
Разом	$42,397.76

(Дальше буде)

КАРИГІДНА АКЦІЯ.

Село Жулин, біля Стрия, присягнуло, що не буде пити алькоголю. Маю враження, що таких сіл у світі небогато і колиб ми мали доступ до світової проповідальнії моглиб цим фактом хвалитися більше, як якоюсь „місс"-ою чи місією. На жаль, такий випадок збірної характерности і сильної волі не вийде поза межі Галичини, хіба, що дістанеться до суду.

Чому до суду — зараз виясню.

„Ґазета Поранна", яка останніми часами дещо змінила була тон в українських справах, пригадала собі давний жанр і помістила допис зі Стрия власне про антиалькогольну постанову села.

Здавалось би, що є такі квестії, які однаково тішать і журять як нас так і Поляків.

Господарська кріза, доріжня, високі податки і низькі заробітки — чиж не хвилюють однаково і Поляків і Українців, чиж не витискають з їх очей сліз, а з грудей зітхань?!...

А пянство широких верств — скаже читач — чи не однаково воно журить і Поляка і Українця?!...

Отже ні!

Дописувач „Ґазети Поранної" пише:

„Бойкот польського монополю спіртового... Гін до антиалькоголізму не випливає зі світа прогибіції. Є це так якби бойкот спіртового монополю і не звертається проти самої горівки. Додумуємось, де цей бойкот узяв свій початок"...

Після того йде ще кілька образливих речень на тих людей, що присягнули від напитків, а цілий допис кінчиться знаком запиту.

До кого той запит, — не важко відгадати. Адже заголовок допису вже нам говорить про те:

Присягнули Жулиняни від алькоголю і ані в гадці не мали, що з цього готова вийти така халепа для них. Припускаю, що навіть хвалилися всім своєю постановою, а може навіть ждали на признання. Забули бідолахи про „давні часи на Україні", як то їх дідів пороли канчуками за те, що не вибрали з панської коршми приписаної скількости горівки. Небіжка Австрія скасувала канчуки і вони тепер уже селянам не грозять (бодай у білий день і на вулиці!), але зате є один параґраф, неменше гнучкий і неменше болючий. Це є славна і популярна шістьдесятьпятка — забурення публичного порядку. Ще зо два такі дописи в „Поранній" і „Слові Польскім", а соймові польські політики вже не тільки будуть натякати на антидержавність антиалькогольних постанов, але просто зажадають слідства і суворого покарання виновників.

Зробивши льоґічний висновок з вище наведеного, дописувач „Ґазети Поранної" і деякі пани посли вважають, що льояльність не ограничається на послуху, платеню податків і доставі рекрута, але ще треба богато инших доказів.

А одним з перших: попирати спіртовий монополь всіми силами своїми і всею душею своєю. — („Діло").

Галактіон Чіпка.

Хліб насущний.

— Чому просимо Бога о хліб на що дня, а не що тижня.

— Бо Бог знає, що твердий хліб не смакує нікому.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

